

„Sárról nem volt szó...!” (3. rész)

Vezetői feladatok túra közben és túra után

Bányai Sándor

a „Kalandok és álmok...” Szabadidő-pedagógiai és Animációs Szakmai Műhely vezetője

Besnyi Szabolcs

Szabadidő-szervezők Egyesületének (SZASZ) elnöke,
Bácskossuthfalva, Vajdaság

B
1.4
1

Cikksorozatunk első két részét lépésről lépésre végigkövetve gondosan előkészíthettük néhány napos gyalogtúránkat. Elemeztük és kezeltük a kockázatokat, az utazás, a szállás, a túraútvonal tekintetében már minden részletet pontosan ismerünk, a résztvevők felkészültek fizikálisan és mentálisan, pontosan tudjuk, mikor mit fogunk enni, és már azt is rögzítettük, hogy kinek a csomagjába kerül majd a kisbalta. Bátran kijelenthetjük hát, hogy készen állunk. Ebben az írásunkban magára a túrára összpontosítunk. Áttekintjük a feladatokat az elindulástól a megérkezésig, valamint röviden összefoglaljuk a túra utáni záró szakasz teendőit.

Tartalom	Oldal
1. A túrát közvetlenül megelőző felkészülés	2
2. Túra közben	3
2.1 Megérkezés a kiindulási helyre, elindulás	4
2.2 Feladatok menet közben	4
2.3 Pihenők	5
2.4 Környezetvédelem	6
2.5 Biztonság és baleset-megelőzés	6
2.6 Hazaérkezés	8
3. Ha többnapos a túra...	8
3.1 A szállás birtokbavétele	8
3.2 Esti program	9
3.3 Másnap reggeli továbbindulás	9
4. Záró szakasz	10
5. Ellenőrző lista	11
6. Melléklet	12

Végre eljutottunk addig, amiért a tervezési és szervezési szakaszban dolgoztunk. A munkát most sem hagyhatjuk abba. A túra közben is el kell látnunk a vezetői feladatokat, ám a tervezés és szervezés során minél jobban előkészítettük a már nagyon várt eseményt, annál kevesebbet kell dolgoznunk, és annál több időnk marad a túra élvezetére.

B
1.4
2**1. A túrát közvetlenül megelőző felkészülés**

Már csak néhány napunk vagy óránk van az indulásig! A túrát megelőző napokban el kell végeznünk a szervezés utolsó simításait. Újra és újra le kell ellenőriznünk, hogy mindent elég alaposan megterveztünk és megszerveztünk-e, majd elő kell készíteni a szükséges kellékeket, hozzá kell látni a csomagoláshoz és elindulni.

Indulás előtti utolsó pillanatok

A fontosabb információkat még egyszer közöljük a résztvevőkkel. Hívjuk fel a figyelmet, hogy a túra előtti napon már mindent készítsenek elő, ami szükséges lesz. Nézzünk utána a várható időjárási viszonyoknak, és ezt is közöljük a résztvevőkkel. Az előző este-éjszaka próbáljuk meg kipihenni magunkat, ne felejtjük el a túra előtt feltölteni a mobiltelefonunk akkumulátorát. Amennyiben feltöltőkártyás, akkor elegendő pénz is legyen rajta.

Csomagolás

Válasszunk megfelelő hordtáskát. Legjobb a hátizsák, lehetőleg állítható mellszíjjal. A csomagolás sorrendjének meghatározásában segítséget nyújthat, ha információt szerzünk a várható időjárásról. Célszerű mindent vízálló módon elpakolni (nejlonzacskókban, vagy befóliázva tenni a hátitáskába). Ne feledkezzünk el arról, hogy a közösen beszerzett kellékek szállítását is meg kell oldani. Ha szükséges, akkor ezek számára is helyet kell hagyni. A hátitáskán mindent megfelelően kell rögzítenünk. A himbálózó tárgyak csak megnehezítik a közlekedésünket.

Amikor minden kellék és eszköz a helyére került, öltözzünk fel úgy, ahogyan a túra közben fogunk menni, és vegyünk fel minden vinni kívánt holminkat, majd mérjük le, hány kiló többletsúlyt jelent a csomagunk. Nézzük át ismét a csomagunkat, és minimalizáljuk a súlytöbbletet. Ne feledjük, hogy ezt nem csak egyszer kell felemelnünk, hanem akár napokon át kell magunkkal cipelnünk. A csomagunk ne legyen túlsúlyos – az ugyanis roppant fárasztó, kényelmetlen, sőt, sérülésveszélyes is. Senki se gondolja, hogy egy iskolai túra jó előkészítője lehet egy tibeti

sherpaversenynek! Ésszerűsítsük és egyszerűsítsük csomagunk tartalmát, ügyeljünk a megfelelő elosztásra. Már néhány kilónyi könnyítés is sokat számít. Felsős gyerekek számára maximum 5–8 kilogrammos csomagot ajánlunk, de a jó erőben lévő, tapasztalt túrázókat is nagyban akadályozza a 15 kg-nál nehezebb csomag. A 20 kilót meghaladó súllyal történő gyaloglás pedig már inkább nevezhető önsanyargatásnak, mint túrázásnak.

Gyülekezés, az indulás előtti percek

Nem lehet elégszer elmondani, hangsúlyozni: **a szervezők érjenek oda legelőször a gyülekezés helyszínére**, legalább 15 perccel a kitűzött időpont előtt! Gyülekezzünk és induljunk a számunkra ideális időpontban. Nem csak és kizárólag reggel lehet indulni, és nem feltétlenül pályaudvarra vagy a buszmegállóba kell tervezni a gyülekezőt. Érdemesebb egy ismert helyszínen találkozni (például az iskolában). Kezdjük a túrát nyugodt körülmények között egy közös étkezéssel vagy egy játékkal. Ezen a helyszínen kényelmes körülmények között, higgadtan le tudjuk ellenőrizni a közös és egyéni felszereléseket is. Az ehhez szükséges ellenőrző listát előre írjuk meg, nyomtassuk ki, mert ott, akkor, a helyszínen nagyon sok más dologra kell koncentrálnunk! Ellenőrizzük le, hogy minden kellék megvan-e. A közös kellékeket osszuk szét, de ügyeljünk, hogy legyen mindenki számára világos, kinél és hol található a legfontosabb kellékek. Pakoljunk úgy, hogy baj esetén a megfelelő eszköz könnyen előszedhető legyen. Külön figyelmet fordítsunk az egészségügyi doboz tárolására, minden egészségügyi kelléket egy helyen, vízhatlan módon és könnyen hozzáférhetően tároljunk. Érdemes rábízni az egészségügyi csomag szállítását a használatával megbízott személyre.

Hívjuk fel a figyelmet a szükségletek elvégzésére, hiszen túra közben nem lesz mindenütt angol WC! Sokkal kényelmesebb és egyszerűbb az indulási hely adottságait kihasználva elvégezni szükségleteinket, mint indulás után bárhol.

Tartsunk létszámellenőrzést. Ha valaki hiányzik, szerezzünk információt arról, hogy jönni fog-e egyáltalán, és ha igen, akkor mikor. Amennyiben nem jön, akkor döntsük el, hogy nélküle akarunk-e és tudunk-e túrázni.

2. Túra közben

Indulás! Learathatjuk az eddigi munkánk gyümölcsét, azt azonban ne feledjük el, hogy menet közben is felelősek vagyunk túrázóársainkért. Ezért továbbra is nagy körültekintéssel kell

betartani az előkészített terveinket, és megfelelően kezelni az újonnan felmerülő problémákat.

A túra hangulatát a most következő időszak határozza meg. A feledhetetlen közös étkezések, ahol mindenki a másik szendvicsével lakik jól, a kaptatókon a segítő kezek elfogadása, a csomagok hosszabb-rövidebb időre történő átvétele mind-mind olyan pillanatok, olyan gesztusok, amelyek fejlesztően hatnak egyénre és közösségre egyaránt. Adjuk át magunkat ezeknek a pillanatoknak, és figyeljünk rá, hogy a többiek is felhőtlenül élvezhessék azokat!

2.1 Megérkezés a kiindulási helyre, elindulás

A kiindulási helyre történő megérkezés után, de még az igazi útnak indulás előtt érdemes egy pillanatra összegyűjteni a csapatot. Egy közös ceremónia jó napindító, nem hiábavaló a legfontosabb célok vagy szabályok újbóli felidézése, elismérlése sem. Ezek után következik a beöltözés, a szerelvények, felszerelések, ruhák megigazgatása, és utána valóban útnak indulhatunk!

2.2 Feladatok menet közben

A túrát nevelési célokkal szerveztük meg, ezért mindvégig kísérjük figyelemmel, hogy megfelelően haladunk-e kitűzött céljaink megvalósulása felé! Ha ezt bármi megzavarja vagy veszélyezteti, akkor ne menjünk el mellette szó nélkül. Ha szükséges, lépünk fel erélyesen és határozottan! Végül is ez az, amiért belefogtunk a túra szervezésébe.

Minden vonatkozásában folyamatosan kövessük a túra előzetesen összeállított forgatókönyvét. Hirtelen ötletek kedvéért ne térjünk el tőle, hiszen előzőleg volt időnk átgondolni, és minden részletét kidolgozni. Attól eltérni csak indokolt esetben érdemes, és csak akkor, ha ezzel a szervezők (vezetők) egyetértenek.

Gondoskodjunk a közösen kialakított szabályok betartásáról és betartatásáról is! Jelöljük ki, hogy ki megy elöl, és ki az utolsó. Időnként a szerepek cserélhetők, de mindig mindenki legyen tisztában ezekkel. Így nagy eséllyel megelőzhető, hogy elhagyjuk egymást. Célszerű, ha a túrát egy tapasztaltabb túrázó vezeti. Ő valószínűleg könnyebben feltalálja magát, és hatékonyabban tudja vezetni a csoportot. Közvetlenül mögötte viszont mindig a legfáradtabb csoporttag haladjon, és a tempót is ő diktálja. Ezzel a módszerrel összetartható a csoport, és elkerülhető, hogy a fáradtabbak lemaradjanak. Útközben figyeljünk a mögöttünk

haladókra is (az elengedett ágak ne csapódjanak nekik), és az esetleges akadályokra hívjuk fel a figyelmüket.

Rendszeresen ellenőrizzük, hogy jó irányban és a megfelelő tempóban haladunk-e. Használjuk tájékozódási eszközeinket (térkép, tájoló, GPS, környezeti adottságok). Az ösztönös tájékozódóképesség, megérzés, hatodik érzék és egyéb misztikus sugallatok rendszerint kevésnek bizonyulnak!

Ajánlatos rendszeresen létszámellenőrzést tartani. Ha valaki lemarad, még hallótávolságon belül próbálja jelezni. Ha ez többször is előfordul, a következő pihenőnél beszéljük meg, változtassunk a sebességen, ha kell, csökkentsük, illetve változtassuk a csoport elrendezését, ne hagyjuk a csoport végére a le-lemaradozó embereket! **A gyerekeket vagy kisebb csoportjukat még rövid időre se hagyjuk felügyelet nélkül!** A szakcsoportok a túra ideje alatt is együtt maradnak, és folytatják a tevékenységet, amire felkészültek.

Ne feledkezzünk el az esetleg szükséges túra közbeni kapcsolattartásról se (boltossal egyeztetni, pontosítani a szálláshelyre való érkezésünk várható időpontját, hozzátartozókat tájékoztatni és megnyugtatni..!)

2.3 Pihenők

Óránként körülbelül 5 percet szánjunk egy-egy **rövid pihenőre**. Ez az idő elegendő a felszereléseink megigazítására, pólócsere, egy csoki bekapására, ivásra vagy kisebb szükségleteink elvégzésére. Kényelmes túratempó mellett menet közben is ehetünk (csokoládé, szendvics), pótolhatjuk a folyadékot. Ezeket az apró étkezéseket nem kell feltétlenül a csoportnak egyszerre végezni, legyen ez önszabályozó – mindenki maga kezelje szükségleteit!

A célcsoport létszámától, életkorától, az időjárástól, a terep nehézségétől és a tempótól függően 60-90-120 percenként tartunk **hosszabb, megközelítőleg 30 perces pihenőt**, külön figyelmet fordítva arra, hogy annak is elegendő ideje legyen a pihenésre, aki utolsónak érkezik a pihenőhelyre. Jó, ha a pihenőhelyen le lehet ülni, fedél van a fejünk felett, és alkalmas nagyobb szükségleteink elvégzésére is.

Ilyenkor célszerű levenni a hátizsákot, megigazítani az öltözékünket és a lábbeliket. Együnk és igyunk, végezzük el a szükségleteinket, és az esetleges nedves, kényelmetlenné vagy feleslegessé vált ruhadarabjainkat cseréljük le. Hidegebb időben túl sokat nem szabad állni, mert a kimelegedett szervezet könnyen megfázhat.

A főétkezésre szánt idő lehetőleg ne legyen kevesebb, mint 30 perc (szendvicsebéd esetén), vagy 60 perc (melegétel esetén).

Minden továbbindulás előtt ellenőrizzük a létszámot. Ne kerüljük ki a feladatot a „jelentkezzen, aki nincs itt!” típusú értelmetlen tréfálkozásokkal! Lehet **létszámot ellenőrizni** viccesen és játékosan is, de csak olyan módszerrel, melynek eredményeként mindig 100%-os biztonsággal tudjuk, hogy mindenki jelen van.

A túra folyamán a megszokottól eltérő szituációkba kerülünk, de mégis törekednünk kell a higiéniai feltételek megteremtésére és azok fokozott betartására. A többnapos túrázás sem jelentheti azt, hogy le kell mondanunk az alapvető higiéniai normákról! Sohasem tudni, mire mikor tör rá a szükség! Ezért mindig mindenkinek legyen a zsákjában saját WC-papír. Fontos tisztáznunk, hogy mi a teendő ilyen esetekben. Nem jó megoldás, ha feltűnés nélkül lemarad, akinek el kell végeznie a dolgát. Ez akár eltévedéshez is vezethet, hiszen nem tudja, merre mentünk tovább! Azt sem javasoljuk, hogy egy kisebb csoport, egy-két vezetővel maradjon le, mert nekik fokozott tempóval kell haladniuk ahhoz, hogy utolérjék a többieket, így sokkal inkább kifáradnak! A leghumánusabb módszer, ha ebben az esetben tartunk egy pihenőt. Ezt az időt az előzőekben leírtak alapján mindenki hasznosan el tudja tölteni. Szorult helyzetbe került társunk pedig ne legyen gúny tárgya!

B
1.4
6

2.4 Környezetvédelem

Oda kell figyelniük, hogy túrázás közben az általunk bejárt területet eredeti állapotában hagyjuk el. Lehetőleg ne hozzunk létre szemetet. Eldobható műanyag flakon helyett használjunk kulacsot (az el sem török!). Az elkerülhetetlenül adódó szeméttel se terheljük a környezetet, hogy más túrázó csoportoknak is ugyanolyan élményt jelenthessen a természet! A túrafelszerelés között legyenek szemeteszákok, abba gyűjtsük és vigyük magunkkal a szemetet.

Tűzgyújtáskor csak kiszáradt ágakat, gallyakat tüzeljünk el, és gondoskodjunk a szakszerű eloltásról. Ügyeljünk a zajszennyezésre is. Tartózkodjunk a tartós hangoskodásoktól, mert ezzel megzavarhatjuk az élővilág nyugalalmát.

2.5 Biztonság és baleset-megelőzés

Természetesen szervezhetünk veszélyesebb, kockázatosabb, nagyobb kihívást jelentő túrákat is. Előzetesen mérjük fel a kockázatát, és fordítsunk fokozott figyelmet a felkészülésre!

Ne feledjük a tapasztalati tanulás és az élménypedagógia egyik legfontosabb alap gondolatát: „A fűrészt használatát nem megtiltani kell, hanem megszervezni!” Ennek megfelelően a baleset-megelőzés leghatékonyabb módszere, ha hasznosan és értelmesen kötjük le a résztvevők idejét és energiáit a túra teljes ideje alatt. Ha mindenki tudja a feladatát, ha mindenki azonosulni tud a célokkal, az már fél siker! Ezért is érdemes tartani az előre eltervezett túratervet, útvonal- és időbeosztás szempontjából is!

Az érdeklődés fenntartását, az energiák lekötését és a csoport folyamatos együtt-tartását (közvetve tehát kifejezetten a baleset-megelőzést!) szolgálják azok az egyszerű, eszköz nélküli vagy kevés eszközt igénylő játékok is, amelyek bevethetők egy-egy pihenő alatt, de akár menet közben is játszhatók. Ezúttal nem az utazás kocka- vagy kártyajátékaira gondolunk, hanem olyan rövid, szórakoztató, többnyire könnyed mozgással együtt járó vídám játékokra, melyek alkalmasak feldobni a fáradt társaság hangulatát, megemelni a leszálló ágba került energiaszintet.

A veszélyek megelőzésének másik fontos eleme a közösen hozott szabályok következetes – szükség esetén önkorlátozó – alkalmazása. Tartsuk tiszteletben a csoport, a közösség érdekeinek elsődlegességét, segítsük az ehhez való alkalmazkodást!

Az alkoholfogyasztás veszélyes krízishelyzetet teremthet, ezért vezetőnek, szervezőnek és résztvevőnek egyaránt tilos!

A legkisebb sérülés esetén is azonnal értesíteni kell a vezetőt vagy az egészségügyi ellátásért felelős személyt! Ha bármilyen ilyen jellegű probléma lép fel, akkor álljunk meg, és szánjunk időt a megoldására, mert könnyen nagyobb baj lehet belőle. (Például egy kidörzsölt, felhólyagosodott lábat azonnal el kell látni! Ilyenkor álljon meg az egész csoport, és segítsünk egymásnak! Ez egy sebtapasszal és hintőporral gyorsan megoldható, de ha várunk vele, akkor a fájdalomtól elviselhetetlenné válhat az egész út, az egész nap!)

Ha bármi baj történik, cselekedjünk kíméletesen, de határozottan! Az esetleges sérülések ellátásáról Szabadidő-kalauzunk *Eszköz nélküli elsősegélynyújtás* (D 3.3) című írásából tájékozódhatunk.

A fizikai biztonság garantálása mellett biztosítsunk lehetőséget a túra közben felhalmozódott problémák és feszültségek feloldására, kibeszélésére is (jó alkalom lehet erre az esti táborút). Vigyázzunk arra, hogy ezek valóban feldolgozásra kerüljenek, megnyugtató megoldásra vezessenek!

2.6 Hazaérkezés

Alapvető fontosságú a tervezett időpontra befejezni a túrát, vagyis időben megérkezni a túraútvonal végére, főleg, ha átszállás, csatlakozás is szerepel a hazautazás során. Rendkívül kellemetlen, és komoly problémát okoz, ha lekéssük a megfelelő tömegközlekedési eszközt, és emiatt aznap már nem tudunk hazajutni. Hagyjunk ezért bőven rá tartást a hazafelé induló tömegközlekedési eszköz elérésére! Arra is számolni kell, hogy nap végére mindannyian fáradunk, a sebesség lassul. Ha mégsem tudunk időre hazaérni, akkor mindenképpen értesítsük a hozzátartozókat, elkerülve ezzel a felesleges idegeskedésüket.

A hazaérkezés nem feltétlenül a gyülekezőhelyre történik. Az idősebbeket, akik már kellőképpen jártasak a tömegközlekedésben, és rendszeresen használják azt, elengedhetjük a pályaudvaron. Ők önállóan is haza tudnak jutni. Erről azonban előzetesen – még a túra előtt – tájékoztatnunk kell a szülőket. A kisebb gyerekeket egy adott, előre megbeszélte helyen várhatják. Lehetőleg olyan körülmények között várakozzanak a szülők (fedett, kulturált helyen, például az iskolában, nem csupán az iskola épülete előtt), ahol türelmesen elviselhető néhány perc. A közösségi felszerelés elraktározása szempontjából is egyszerűbb ez a fajta megoldás, így nem kell másnap a kormos bográccsal beutazni valakinek az iskolába.

A túrának csak akkor van vége, ha annak minden résztvevője épségben és sértetlenül hazaérkezett.

3. Ha többnapos a túra...

3.1 A szállás birtokbavétele

Lehetőség szerint még világosban érjünk a szálláshelyre. Tartunk rendet; ne sáros bakancssal menjünk be, hiszen ott fogjuk tölteni az éjszakát! Öltözzünk át, húzzunk fel könnyű váltócipőt. Ne magunkon szárítsuk meg a vizes és izzadt ruháinkat! Ismerkedjünk meg a környékkel, derítsük fel a lehetséges veszélyforrásokat, és hívjuk fel rá a többiek figyelmét. Ha módunkban áll, akkor szüntessük is meg! Készítsük elő a szálláshelyünket (állítsuk fel a sátrakat, rendezzük be a házat, osszuk el a szobákat).

Nedves ruháinkat és lábbelijeinket tegyük ki száradni, hiszen másnap is használnunk kell azokat. Ne feledjük el, hogy fontosabb felszerelésünk fellelhetőségéről (például egészségügyi doboz) a szálláshelyen is pontosan tudnunk kell. Készítsük el a

vacsoránkat, hideg idő esetén teát vagy más meleg italt is igyunk mellé. Szükség esetén tisztítsuk és javítsuk meg felszerelésünket. Ha lehetőség van rá, akkor töltsük fel a telefonunkat és egyéb, akkumulátorral rendelkező elektromos eszközeinket.

Ha az éjszakai fűtéshez vagy más ok miatt szükséges, akkor állítsunk fel éjjeli ügyeletet. Az ügyeletben részt vevőket koruknak és fáradtsági szintjüknek megfelelő időközönként cseréljük.

3.2 Esti program

Ha birtokba vettük a szállást, és van rá elegendő fizikai és lelki kapacitásunk, akkor érdemes ezt az időt is hasznosan eltölteni. Kiváló alkalom lehet arra, hogy megbeszéljük a nap történéseit, a felmerült egyéni és a csoport egészségét érintő problémákat, és megoldást találjunk ezekre, lelkiekben felkészüljünk a következő napra. Hangulatos, szórakoztató program lehet egy éjszakai séta, tábortűz vagy egy közös játék is. Tevékenységtől függetlenül törekedjünk a helyszín adta lehetőségek kihasználására! Ügyeljünk arra, hogy ne nyúljon az éjszakába a program, hiszen másnap indulni kell tovább, ahhoz pedig elengedhetetlen az alapos pihenés!

3.3 Másnap reggeli továbbindulás

A reggeli továbbindulás körülményeit előre meg kell tervezni, és nem árt előző este még egyszer átbeszélni. Meg kell határozni a feladatokat, azok kezdési és befejezési időpontját és felelőseit. Ilyen feladat lehet a bevásárlás, a reggeli és az úticsomag elkészítése, vagy a kulacsok feltöltése frissen főzött teával.

Az ébresztés legyen határozott, de semmiképpen sem durva! Sokkal jobb néhány kedves szóra ébredni, mint például fedők összeütésére. Tervezzünk elegendő időt a tisztálkodásra, étkezésre, összekapcsolásra és indulásra. A kapkodás nem vezet jóra! Indulás előtt a helyszínt hozzuk legalább olyan állapotba, ahogy találtuk (tűzelő, víz pótlása...).

Vegyük át még egyszer a napi célokat, útitervet és egyéb közérdekű információkat. A közös étkezés jó lehetőség az aktualitások átbeszélésére. Hívjuk fel a figyelmet a szükségletek elvégzésére.

Amennyiben a nap folyamán időre kell érkeznünk valahová, akkor fontos, hogy már az indulásnál tartsuk be a tervezett időpontokat. Ez fontos lehet, ha igazodnunk kell valamilyen tömegközlekedési eszközhöz, vagy találkozoznunk kell valakivel (esetleg időre beszéltük meg a helyi boltossal az érkezésünket).

4. Záró szakasz

Ugyan a túrának már vége, de a munkánkat még folytatnunk kell. Utólag természetesen már nem tudunk változtatni az elkövetett kisebb-nagyobb szervezési hibákon, mégis időt és energiát kell szánni a lezárás szakaszára, hiszen az ennek során történő tevékenységek, megállapítások már egy következő túraalkalmat szolgálnak, készítenek elő.

Felszerelés megtisztítása, ápolása, kellékek visszajuttatása; elszámolás

Miután hazaértünk, következzen felszerelésünk karbantartása. Ezzel nem csak a következő használatát könnyítjük meg, hanem a tartósságát is növeljük. Tisztítsuk meg a bakancsainkat, a dzsekinket, a hátizsákot, a sátrakat, a játékokat és az egyéb kellékeket. Töltsük fel az egészségügyi dobozunkat, és tároljuk megfelelően az esetlegesen megmaradt ételmelet. Ne feledkezzünk meg az esetlegesen kölcsönkapott eszközök visszajuttatásáról sem!

Készítsük el a túra végleges költségvetését és a tételes elszámolást. Tudnunk kell, hogy mire mennyi pénzt költöttünk, és azt is, hogy miből származtak bevételeink.

Értékelés

A túra befejeztével a tanulási folyamatnak sincs még vége, hiszen hátravan még, hogy értékeljük a túrát és ezzel együtt az elvégzett munkát! Fontos, hogy visszajelzéseket kapjunk a résztvevőktől, a szakcsoportoktól és a szervezőktől is. Az értékelést összehasonlíthatjuk más tevékenységekkel is (például a fényképek megnézése vagy a maradék nem romlandó élelmiszer közös elfogyasztása). Célszerű mindenképpen átbeszélni a túra teljes szervezési folyamatát, valamint az azon szerzett élményeket, tapasztalatokat és az egyénekre, csoportra, esetleg a szervező intézményre (szervezetre) gyakorolt hatását. Vizsgáljuk meg, hogy az előzetesen kitűzött egyéni és közösségi célok alapján a személyes célok mennyire teljesültek, illetve változtak-e, módosultak-e a túra során.

Írásban és szóban egyaránt érdemes értékelni. Az írásos értékelés előnye, hogy a leírt anyag könnyedén elrakható és szükség esetén bármikor újraolvasható, a szóbeli értékelés sokkal szélesebb lehetőséget nyújt a gondolatok közlésére. Az **M1** jelű mellékletben segítségként néhány értékelési szempontot sorolunk fel.

Dokumentáció

Fontos, hogy mindent aprólékosan dokumentáljunk. Ezt a folyamatot már a tervezési szakaszban el kell kezdenünk, de rendszerezni és véglegesíteni csak a záró szakaszban van lehetőségünk.

Ezzel a tevékenységgel nagyban megkönnyíthetjük a következő túra szervezését. Lehetőség szerint olyan dokumentációt készítünk, amely mások számára is egyértelmű és érthető!

5. Ellenőrző lista

LEBONYOLÍTÁS
☐ Fontos információk közlése a résztvevőkkel
☐ Technikai eszközök előkészítése
☐ Csomagolás
☐ Gyülekezés
☐ Kellékek, felszerelések ellenőrzése, információközlés, indulás
☐ Utazás, megérkezés a túra kiindulási helyére
☐ Az eredeti célok folyamatos szem előtt tartása
☐ A forgatókönyv követése és a szabályok betartása, tájékozódás
☐ Szakcsoportok munkája
☐ Rendszeres létszámenőrzés
☐ Pihenők tartása
☐ Kiegészítő tevékenységek, játékok
☐ Étkezések
☐ Szállás birtokbavétele
☐ Esti program
☐ Reggeli indulás
☐ Folyamatos környezetvédelem
☐ Érkezés, hazautazás

ZÁRÓ SZAKASZ
☐ Felszerelés megtisztítása, ápolása
☐ Pénzügyi elszámolás elkészítése
☐ Értékelés
☐ A következő lépések előkészítése
☐ Dokumentáció véglegesítése és lezárása

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk a Zabhegyező – Gyerekanimátorok Egyesületének első élménypedagógiai képzésén részt vevőknek felbecsülhetetlen értékű munkájukért, a túraszervezés módszertanának továbbgondolásáért és a kipróbálásért!

B
1.4
12

6. Melléklet

M1 *Lehetséges értékelési szempontok*

A túra végén, illetve a hazaérkezés után néhány nappal beszéljük meg a résztvevőkkel a túrával kapcsolatos élményeiket, tapasztalataikat, benyomásaikat! Ehhez az értékelő megbeszéléshez nyújt segítséget mellékletünk.

Lehetséges értékelési szempontok

Önmagad és a saját tanulásod értékelése

- Mi volt a legfontosabb téged érő élmény?
- Mi volt újdonság, meglepetés számodra?
- Volt-e valami, ami feszültséget okozott számodra?
- Tanultál-e valamit magadról? Ha hajlandó vagy megosztani a többiekkel, akkor mondd el, hogy mit!

A szakcsoport munkájának értékelése

- Tudtad-e pontosan, hogy mi a te szereped a saját szakcsoportodban?
- Mennyire voltál elégedett a többi szakcsoporttól érkező információkkal?
- Hogyan értékeled a saját szakcsoportod munkáját?
- Hogyan értékeled a többi szakcsoport munkáját?

A technikai lebonyolítás értékelése

- Szerinted mennyire volt jól megszervezve a túra?
- Hogy gondolod, a túra szervezése során mi volt a legsikeresebb szervezési munka?
- Te mit csináltál volna másképpen?
- Mit tanultál a túraszervezésről?

A közösség értékelése

- Alakultak-e ki szerepek a csoporton belül? Volt-e vezető, öszszegző, mókamester...? Mi volt a te szereped?
- Változott-e a csoport a tervezés-szervezés folyamatában? Ha igen, hogyan?
- Milyen fejlődésen és változáson ment át a csoport a túra ideje alatt?
- Miben más most a csoport, mint korábban?

Az Ön jegyzetei, kérdései*:

B
1.4
14

* Kérdéseit juttassa el a RAABE Kiadóhoz!

Szabadidő-kalauz – 2008. október

RAABE
KIADÓ